

БІЛЯК А.О.
ст. гр. ОАБм-11

НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Нинішній та майбутній розвиток підприємств нерозривно пов'язаний із сучасною управлінською доктриною сталого розвитку і корпоративною соціальною відповідальністю (КСВ). Сталий розвиток суспільства як модель інтегрує три основні складові: економічне зростання, соціальну справедливість та цілісність навколишнього середовища. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу – це концепція, згідно з якою компанії добровільно інтегрують у свою діяльність та взаємодію із зацікавленими особами (стейкхолдерами) аспекти сталого розвитку – екологічні та соціальні. Для оцінювання успіхів корпорацій у досягненні цілей сталого розвитку і КСВ використовують інформацію, оприлюднену у нефінансовій звітності. Нефінансову звітність розглядають як важливий елемент системи управління, підвищення інформаційної прозорості та інструмент діалогу зі стейкхолдерами, тому все більша кількість компаній у світі та в Україні долучається до сучасних трендів і складають нефінансові звіти.

Нефінансова звітність є досить новою корпоративною практикою як в світі, так і в Україні, тому не існує однозначного визначення цього поняття. На підставі узагальнення літературних джерел, можна стверджувати, що нефінансова звітність (соціальна звітність, звітність зі сталого розвитку) – це документально оформлена сукупність даних комерційної організації, що відображає середовище існування компанії, принципи та методи співпраці з групами впливу, корпоративну соціальну відповідальність бізнесу, тобто відповідальність за прямий та посередковий вплив на економічну, екологічну та соціальні системи, в який він вбудований.

Світові дослідження доводять, що завдяки реалізації заходів корпоративної соціальної відповідальності підприємства можуть сприяти підвищенню рівня своєї конкурентоспроможності на глобальному, регіональному та внутрішньому ринках. У компаніях, що впроваджують КСВ, дохідність продажу зростає на 3%, активів – на 4%, а капіталу та акцій – більш ніж на 10%;

За результатами дослідження проведеного журналом «Institutional

Investor» серед 163 інституціональних інвесторів, встановлено, що у 89% інвесторів інформація про нефінансові показники відіграла ключову роль у процесі прийняття рішень.

До того ж нефінансова (соціальна) звітність піднімає питання нематеріальної складової вартості бізнесу, таких її аспектів як репутація, лояльність споживачів, надійність, інтелектуальний капітал. Але в довгостроковій перспективі все це сприяє підвищенню акціонерної вартості компаній – за рахунок віддачі від усіх груп зацікавлених осіб.

В Україні складання нефінансової звітності перебуває на стадії активного розвитку. Лише 10% вітчизняних компаній зі 100 найбільших оприлюднюють нефінансові звіти, у розвинених країнах – 80%.

До причин низького рівня впровадження нефінансової звітності вітчизняними компаніями слід віднести [1]:

- недостатню обізнаність у концепціях КСВ, сталого розвитку та нефінансової звітності
- слабкий тиск з боку громадянського суспільства щодо відповідальності компаній за сталий розвиток;
- нерозуміння компаніями фінансових вигід від неекономічних видів діяльності за напрямками сталого розвитку – екологічної та соціальної, сприйняття їх як витрат компанії, що не створюють вигід;
- недооцінку ризиків і витрат неучасті у КСВ;
- низький рівень корпоративної культури та кваліфікації менеджменту компаній.

Формування нефінансової звітності нині є надзвичайно актуальне для вітчизняних підприємств, які згідно із, що Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» повинні уже за результатами 2018 року розміщувати на власній веб-сторінці або веб-сайті в мережі Інтернет Звіт про управління. У зв'язку з цим керівництво величезної підприємств знаходяться у пошуку оптимальних підходів до підготовки свого Звіту. Уцьому зв'язку важливим є вивчення зарубіжного досвіду, існуючих тенденцій та інновацій у сфері соціальної відповідальності.

Взагалі нефінансову звітність можна складати у різних формах: вільній та регламентованій (стандартизованій) [2]. У звітах вільної форми підприємство самостійно обирає обсяг, якість, форму представлення інформації для розкриття зацікавленим особам. У

такому випадку мова не йде про якісь вимоги чи стандарти. Весь блок інформації, що розкривається у формі нефінансового звіту, носить здебільшого рекламний, популістський характер. Зазвичай таку нефінансову звітність складають з метою надання інформації про соціальні програми підприємства, ініціативи щодо сприяння культурним, освітянським, спортивним заходам тощо. Відповідно до такої форми звітування не буде висуватися жодних вимог і звіт не потребує зовнішнього аудиту.

Однак, найбільш розповсюдженими є дотримання підприємствами певних стандартів при складанні нефінансової звітності. Формування стандартів у західній практиці почалося у 80-х роках минуло століття і продовжується до цього часу. За цей час було розроблено низку стандартів щодо підготовки нефінансової звітності соціально-екологічного характеру. Якщо раніше компанії надавали перевагу звітності у довільній формі або звітували за 10 принципами Глобального договору, то зараз компанії виходять на якісно новий рівень і готують звітність відповідно до четвертої редакції (GRI G4) Керівництва зі звітності у сфері сталого розвитку.

При підготовці звітності у сфері сталого розвитку за стандартами GRI використовуються принципи [1]:

- охоплення зацікавлених сторін – означає, що компанія, яка готує звіт, має виявити зацікавлені сторони в її діяльності та пояснити, яким чином їх очікування та інтереси були враховані при підготовці звіту;
- суттєвість передбачає висвітлення тих сфер діяльності підприємства, які мають суттєвий вплив на економіку, навколишнє середовище та суспільство або можуть суттєво вплинути на рішення зацікавлених сторін;
- контекст сталого розвитку – звіт повинен показувати результати своєї діяльності у світлі вимог і обмежень, пов'язаних з використанням природних і соціальних ресурсів на місцевому, регіональному і глобальному рівнях;
- повнота – наявність достатньої кількості показників з тим, щоб відобразити суттєвий вплив на економіку, навколишнє середовище, суспільство і дати зацікавленим сторонам можливість оцінити результати діяльності підприємства;
- збалансованість – необхідність відображення у звіті як позитивних, так і негативних аспектів результативності

підприємства з метою можливості обґрунтованої оцінки загальної результативності;

- співставність – інформація повинна бути представлена таким чином, щоб дозволити зацікавленим сторонам аналізувати зміни в результативності підприємства і дати можливість аналізу в порівнянні з іншими підприємствами;
- точність – інформація, яка відображена у звіті повинна бути виміряна таким способом, який забезпечить можливість зацікавленим сторонам зробити відповідні висновки відносно результативності діяльності;
- своєчасність – звітність складається і подається на підставі регулярного графіку, а інформація, яка в ній подається, є доступною для зацікавлених сторін в необхідний час для прийняття ними рішень;
- ясність – інформація повинна оприлюднюватися у формі, яка є зрозумілою і доступною для зацікавлених сторін;
- надійність – інформація і процеси, які використані для підготовки звіту повинні бути зібрані, документовані, складені, проаналізовані та розкриті таким чином, який забезпечить якість і суттєвість інформації.

Узагальнюючи вищевикладене можна зробити такі висновки

Концепція КСВ базується на концепції сталого розвитку і передбачає, що підприємства, будучи невід'ємною частиною суспільства, повинні відстежувати і враховувати можливі соціальні наслідки своїх господарських рішень і звітувати перед суспільством про наслідки свого функціонування, а не тільки про фінансові показники результатів діяльності.

Нефінансовий звіт та усі процедури його підготовки і розповсюдження – це дієвий інструмент налагодження діалогу і взаєморозуміння між підприємством і зовнішнім співтовариством, а також інструмент його самовдосконалення в частині систем управління. Через розвиток нефінансової звітності можливе підвищення інформаційної відкритості бізнесу. Нефінансовий звіт – це інструмент прозорості і підзвітності компанії, що впливає на саму компанію.

3. Розвиток соціальної звітності в Україні відбувається повільно, але можна констатувати, що в середовищі українських підприємств формуються тенденції, характерні для світової ділової спільноти, яка поступово приходить до розуміння того, що нефінансовий звіт –

важливий елемент системи управління, інструмент діалогу з зацікавленими сторонами.

Отже, подальший розвиток нефінансової звітності та використання досвіду розвинених країн світу дозволить Україні вийти на новий, вищий етап свого соціального та економічного розвитку.

Література:

1. Адамик, О.В. Інформаційна технологія зведеного обліку // Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції (29-30 березня 2018 р.). – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 747 с.
2. Москалюк Г.О. Нефінансова звітність у реалізації концепції сталого розвитку в Україні. Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації: монографія / під ред. В. Ф. Максимової. Одеса, ОНЕУ, 2014. С. 323-373.
3. Орлова Н. С. Особливості підготовки нефінансової звітності корпорацій. Облік і фінанси. 2014. № 3. С. 65-70.
4. Панасюк В.М., Бакум І.М. Ефективність розвитку соціальної інфраструктури регіону з орієнтацією на її пріоритетність // Бізнес Інформ. – 2017. – № 12, С. 144-147
5. Панасюк В.М., Черешнюк О.М., Лендюк Т.В. Аналіз ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств із використанням економіко-математичного моделювання // Сучасні проблеми інформатики в управлінні, економіці, освіті та подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи: [матеріали XV Міжнародного наукового семінару, Київ – оз. Світязь, 4–8 липня 2016 року] / за наук. ред. д.е.н., проф. М. М. Єрмошенка; Національна академія управління; Міжнародна академія інформатики. – К.: Національна академія управління, 2016. – 324 с.